

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

05 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Marian Oleg împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 06 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 31 mai 2021, Marian Oleg s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani cu privire la anulare actelor administrative individuale defavorabile și obligarea autorității publice de a emite act administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, în perioada 12 iulie 1995 – 23 septembrie 2020, a îndeplinit neîntreput serviciul în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, drept dovadă servind ordinul nr. 102ef/st din 07 septembrie 1995 al Academiei de Poliție ”Ștefan cel Mare” a MAI; ordinul nr.82ef/st din 08 iulie 2013 al Academiei ”Ștefan cel Mare” a MAI; certificatul nr. A/19-5 din 16 ianuarie 2020 eliberat de Academia ”Ștefan cel Mare” a MAI; ordinul nr.41ef/st din 05 mai 2000 al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI; ordinul nr.187ef. din 30 iunie 2000 al MAI; ordinul nr.260ef. din 28 mai 2018 al Inspectoratului General al Poliției al MAI; ordinul nr. 404ef. din 17 septembrie 2020 al Inspectoratului General al Poliției al MAI.

Reclamantul menționează că, potrivit art. 38 alin. (1) lit. c) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, nr.288 din 16.12.2016, raportul de serviciu al funcționarului public cu statut special poate să înceteze (...) după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, cu excepțiile stabilite de prezenta lege. Iar conform prevederilor art.1 alin.(1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și

din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr.1544 din 23.06.1993, militarii care satisfac serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.

După cum reiese din textul ordinului nr.404ef. din 17 septembrie 2020 al Inspectoratului General al Poliției al MAI, în baza cererii din 14 septembrie 2020 și în conformitate cu prevederile art. 38 alin. (1) lit. c) din Legea nr.288/2016, a fost încetat raportul de serviciu al funcționarului public cu statut special comisar Marian Oleg (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie), începând cu 23 septembrie 2020.

Potrivit art.13 lit.a) din Legea nr.1544/1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, care la 01 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

În baza certificatului nr.34/20-9773 din 28 septembrie 2020, Direcția de Poliție a mun. Chișinău a IGP al MAI a confirmat că, potrivit informației gestionate de Ministerul Afacerilor Interne, vechimea în muncă a lui Marian Oleg pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile art.13 lit.a) din Legea nr. 1544/1993, la 23 septembrie 2020, a constituit 25 de ani 2 luni și 11 zile.

Astfel, la 29 septembrie 2020, Marian Oleg, acționând în conformitate cu prevederile art. 13 lit. a) și art.49 alin.(1) din Legea nr.1544/1993, art.9 alin. (1), (2) și art.69 alin.(1) Cod administrativ, s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Chișinău/Buiucani, prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru o vechime în serviciu de peste 25 de ani în trupele organelor afacerilor interne ale Republicii Moldova. La această cerere au fost anexate buletinul de identitate și carnetul de muncă pe numele lui Marian Oleg, documentele ce confirmă stagiul de cotizare, inclusiv certificatul nr.45 din 28 septembrie 2020 privind plata soldei lunare și a ajutorului material pentru calcularea pensiei, eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău a IGP al MAI.

Potrivit certificatului nr.45 din 28 septembrie 2020, eliberat de DP mun. Chișinău a IGP al MAI, în perioada iunie - mai 2018 inclusiv, Marian Oleg a beneficiat de suma totală în mărime de 112 279,25 lei în calitate de plată a soldei lunare și a ajutorului material pentru calcularea pensiei, care s-a format din sumele calculate lunar din salariul de funcție, sporul pentru gradul special, sporul pentru vechimea în muncă, sporul pentru categoria de calificare (15%, 20%, 30%), sporul pentru intensitatea muncii (80%), sporul pentru condiții specifice (30%), sporul la salariu pentru condiții de risc (15%, 25%), sporul municipal la salariul de funcție, indemnizația lunară pentru lucrul operativ, indemnizația lunară pentru totalurile activității 50%, indemnizația lunară în mărime de 6,5%, ajutor material și concediu ordinar.

Potrivit certificatului nr.34/20-9773 din 28 septembrie 2020, eliberat de DP mun. Chișinău a IGP al MAI, în perioada de la 28 mai 2018 și până la 22 septembrie 2020, reclamantul a beneficiat de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului

în conformitate cu art. 124 alin.(4) Codul muncii, acordat prin ordinul IGP nr. 260ef. din 28 mai 2018.

Reclamantul a atras atenția asupra faptului că, în contradicție cu prevederile art.60, 64 Cod administrativ, în perioada septembrie 2020 - martie 2021, specialiștii din cadrul autorității publice CTAS Buiucani au examinat procedura administrativă a lui Marian Oleg într-un termen exagerat de 132 de zile, prin ce au încălcat grav și nejustificat prevederile legale privind termenele în procedura administrativă.

Totodată, pe parcursul examinării procedurii administrative inițiate în baza cererii lui Marian Oleg, specialiștii CTAS Buiucani nu au cerut ca acesta să se prezinte la autoritatea publică pentru a da careva explicații, însă, după 15 februarie 2021, specialistul Vasilița Iulia a apelat-o la telefon pe Marian Alina, soția dânsului (care la acea dată se afla în afara țării), și punându-i întrebarea „dacă dorește ca soțul să primească pensie” i-a solicitat în mod de urgență să prezinte încă un certificat cu solda calculată, pentru perioada mai 2017 - aprilie 2018, motivând că certificatul nr.45 din 28 septembrie 2020 conține o eroare, deoarece se suprapune cu luna mai 2018, când Marian Oleg a beneficiat de concediu pentru îngrijirea copilului.

În viziunea reclamantului, Marian Alina, fiind influențată de specialistul Vasilița Iulia, care i-a promis că până la sfârșitul lunii februarie 2021, va fi emisă decizia de stabilire a pensiei soțului Marian Oleg, s-a adresat în acest scop către Direcția de Poliție a mun. Chișinău a IGP al MAI, de unde a primit certificatul nr.09 din 19 februarie 2021 privind plata soldei lunare și a ajutorului material pentru calcularea pensiei lui Marian Oleg, eliberat pentru perioada mai 2017 - aprilie 2018 inclusiv, pe care de îndată l-a prezentat la CTAS Buiucani.

Ulterior, la 10 martie 2021, soția reclamantului s-a prezentat la CTAS Buiucani și de la specialistul Vasilița Tulia a primit Decizia nr.356 din 10 martie 2021, privind respingerea cererii în stabilirea pensiei soțului Marian Oleg. După eliberarea acestui act specialistul Vasilița Iulia i-a spus doamnei Marian Alina că au nevoie să anexeze la dosar și copia certificatului de naștere a copilului, la ce aceasta i-a răspuns că va putea să-l prezinte oricând, însă o solicitare oficială în acest sens așa și nu a mai parvenit.

Prin decizia nr.356 din 10 martie 2021, factorii de decizie din cadrul CTAS Buiucani au respins cererea nr.93/2020/3889 din 29 septembrie 2020 a lui Marian Oleg, invocându-se refuzul în stabilirea pensiei în baza Legii nr. 1544/1993, fiind necesară întrunirea cumulativă atât a condițiilor de vechime necesară în serviciu, cât și a soldei primite înainte de concediere pentru 12 luni în instituția de forță.

La 09 aprilie 2021, în contextul circumstanțelor de fapt și de drept menționate supra, a formulat o cerere prealabilă (întemeiată în baza art. 13 lit. a) și 49 alin.(1) din Legea nr.1544/1993 și art. 10, 17, 19, 69, 162, 164 și 165 Cod Administrativ), prin intermediul căreia, considerând Decizia CTAS Buiucani nr.356 din 10 martie 2021 privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, ca fiind un act administrativ individual neîntemeiat și care, în urma aplicării corecte a legii, urma a fi anulat în tot de către autoritatea publică emitentă sau, în cazul respingerii în tot sau în parte a cererii prelabile, de către autoritatea publică ierarhic superioară, a contestat decizia dată la Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând anularea actului administrativ individual defavorabil și admiterea cererii nr.93/2020/3889 din 29 septembrie 2020 cu adoptarea deciziei de stabilire a pensiei pentru vechimea în serviciu.

Prin decizia nr.N-767/21 din 28 aprilie 2021, CNAS a respins cererea prealabilă și a menținut în vigoare decizia CTAS Buiucani nr.356 (nr.93/2021/4557) din 10

martie 2021 privind respingerea cererii nr.93/2020/3889 din 29 septembrie 2020.

În instanța de judecată reclamantul a solicitat anularea în tot a actului administrativ individual defavorabil - Decizia nr.M-767/21 din 28 aprilie 2021 de respingere a cererii prealabile din 09 aprilie 2021; anularea în tot a actului administrativ individual defavorabil - Decizia nr.356 (nr.93/2021/4557) din 10 martie 2021 de respingere a cererii nr.93/2020/3889 din 29 septembrie 2020 privind stabilirea pensiei pentru vechimea în serviciu; obligarea autorității publice Casa Națională de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil, cu calcularea și achitarea pensiei din 24 septembrie 2020; încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică, în sumă de 6 000 lei.

Prin hotărârea din 06 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani), a fost admisă parțial acțiunea depusă de Marian Oleg împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucan.

A fost anulată decizia nr. M-767/21 din 28 aprilie 2021 de respingere a cererii prealabile din 09 aprilie 2021 și decizia nr. 356 (nr.93/2021/4557) din 10 martie 2021.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale în condițiile legii, să emită act administrativ individual favorabil prin care să-i stabilească pensia pentru vechime în serviciu lui Marian Oleg cu calcularea și achitarea pensiei din data survenirii dreptului, în temeiul Legii nr. 1544 din 23.06.1993, luându-se în considerare Certificatul eliberat de către Direcția de Poliție a mun. Chișinău nr. 34/20-9773 din 28 septembrie 2020.

A fost încasată din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantului Marian Oleg suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în rest, pretențiile reclamantului fiind respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 06 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

În susținerea soluției sale, instanțele au evidențiat că, nu poate fi reținut argumentul autorității publice pârâte, precum că, reclamantul Marian Oleg nu confirmă vechimea în muncă necesară pentru stabilirea pensiei pentru vechime în serviciu, deoarece în calculul vechimii în serviciu, instituția de forță a inclus perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului de la 28 august 2018 până la 22 septembrie 2020. Or, art.124 alin.(3) din Codul muncii, prevede expres că, perioada concediului parțial plătit se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.

În acest context, potrivit certificatului nr.34/20-9773 din 28 septembrie 2020, eliberat reclamantului de către Direcția de Poliție a mun. Chișinău, vechimea calendaristică în serviciu în cadrul Ministerului Afacerilor Interne a lui Marian Oleg, la data concedierii constituia 25 ani, 02 luni, 11 zile.

La 16 februarie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea cererii de recurs a reiterat circumstanțele de fapt și de drept din cererea de apel.

La 22 mai 2024, Marian Oleg, reprezentat de avocatul Gherman Eduard, a depus o referință la recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

solicitând declararea acestuia ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.

Instanța de recurs constată că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată participanților la proces prin poșta electronică la 12 martie 2024 (f.d. 160), astfel, depunând recursul la 16 februarie 2024, recurenta a acționat în interiorul termenului legal.

Examinând admisibilitatea recursului înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale, Completul de judecată îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale..

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților. Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele precitate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de apel, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenție.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă